

9. П. Д. Біленчук, В. В. Головач, М. В. Салтевський. Криміналістика / під ред. П. Д. Біленчука. Київ: Вища школа, 2000. 256 с.

10. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Іщенко та ін. Київ: ЦУЛ, 2015. 544с.

11. Криміналістика / под ред. Т. А. Седовой, А. А. Эксархопуло. СПб: Право, 2001. 928 с.

12. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових)дій: навчальний посібник / Є.Ю. Свобода, А.В. Кофанов, А.В. Самодін, О.Г. Волошин та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 442с.

13. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус., А.В. Іщенко., О.О. Алексеев. Київ: «Центр учб.літер.», 2015. 544 с.

14. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі). Київ: Кондор, 2005. 588 с.

Корж Євген Олександрович,
судовий експерт Запорізького
науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС
України, кандидат хімічних наук

ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ НА ВМІСТ КАНАБІНОЇДІВ МЕТОДОМ ІЧ-ФУР'Є СПЕКТРОСКОПІЇ

Загальні тенденції світової політики в області регулювання обігу наркотичних лікарських засобів вказують на поступове введення в обіг поняття «медична маріхуана», тобто канабісу, що практично не містить психоактивного компоненту – тетрагідроканабінолу (ТГК), основним діючим компонентом якого є інший канабіноід – канабідіол (КБД). Законодавством США (в деяких штатах) визначено граничний вміст ТГК у медичній маріхуані, до максимум 5 % у штатах Джоржия, Вірджинія та Канзас [1]. Препарати на основі медичної маріхуани, з доведеною клінічними дослідженнями ефективністю, використовуються для знеболювання важкохворих, підвищення апетиту у хворих на анорексію, покращення сну, лікування резистентних спадкових форм епілепсії («Епідіалекс») та розсіяного склерозу («Сатівекс»), а також проводяться дослідження можливості застосування медичного канабісу для лікування раку, хвороби Паркінсона, хвороби Альцгеймера та інших неврологічних та імунних хвороб [2, 3].

На сьогоднішній день в законодавстві України відсутнє поняття медичної маріхуани, обіг канабісу та будь-яких препаратів з нього заборонений. Проте 15 травня 2019 року комітет Верховної Ради з питань прав людини, нацменшин і міжнародних відносин одноголосно

підтримав законопроект про використання марихуани в медичних цілях [4]. Цим законопроектом нормується вміст ТГК у висушеній соломі медичного канабісу не вище 0,08 відсотка. Враховуючи можливість в найближчому часі введення медичної марихуани в обіг, актуальними є розроблення та валідація методики експресного визначення належності рослинного зразка до медичного або рекреаційного канабісу.

Серед методів, що використовують в практиці експертного дослідження для визначення канабіноїдів у рослинній речовині, широкого застосування набули методи тонкошарової хроматографії (ТШХ) (якісний аналіз) та газової хроматографії (ГХ) (кількісний аналіз), основним недоліком яких є висока собівартість аналізу [5].

Перспективним з огляду на експресність та бюджетність аналізу представляється метод визначення вмісту ТГК у речовині рослинного походження шляхом ІЧ-спектроскопії з Фур'є-перетворенням [6]. Його сутність полягає у екстрагуванні канабіноїдів з рослинної речовини при нагріванні органічним розчинником, випаровуванні розчинника, знятті ІЧ-спектру отриманого екстракту та порівнянні його з бібліотечними спектрами ТГК та КБД.

Вміст канабіноїдів та їх фракційний склад суттєво різняться у різних частинах рослин – коренях, листях, стеблах, квітках. Для дослідження рослин коноплі на вміст ТГК відділенням наркотиків та злочинів Організації Об'єднаних Націй рекомендовано при експертних дослідженнях використовувати верхівки рослин разом з квітками та листками [7]. При дослідженні частин рослин коноплі рекомендовано гомогенізувати рослинну речовину, висушити та обрати середню наважку, яку аналізувати в подальшому.

Наявність у рослинних екстрактах марихуани супутніх компонентів певним чином впливає на чистоту ІЧ-спектра. Для порівняння чутливості якісного аналізу канабіноїдовмісних екстрактів методами ІЧ-спектроскопії та ТШХ необхідне додаткове дослідження методом ГХ з мас-детектуванням, що дозволить співвіднести отримані результати з якісним та кількісним складом рослинного екстракту.

Список використаних джерел

1. State Medical Marijuana Laws [Електронний ресурс] // National Conference of State Legislatures. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ncsl.org/research/health/state-medical-marijuana-laws.aspx>.
2. Rice J. Cannabinoids for Treatment of MS Symptoms: State of the Evidence / J. Rice, M. Cameron. // Current neurology and neuroscience reports. – 2018. – № 8:50. – P. 1–10.
3. Use of Cannabidiol in the Treatment of Epilepsy: Efficacy and Security in Clinical Trials / [S. Silvestro, S. Mammana, E. Cavalli et al.]. // Molecules. – 2019. – № 24(8):1459. – P. 1–25.

4. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення фундаментального права особи на життя [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65969.

5. Шимановський С. О. та ін. Дослідження наркотичних засобів, поширених на території України. Київ: МВС України, 1997. 92 с. (реєстраційний код 8.6.47 згідно Реєстру методик проведення судових експертиз Міністерства юстиції України).

6. Mainali D. Quick and Real-Time Potency Determination of Cannabinoids Using FTIR Spectroscopy [Електронний ресурс] / D. Mainali // Agilent Technologies, Inc.. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://www.agilent.com/cs/library/applications/5991-8810EN_cary630_cannabis_application.pdf.

7. Recommended methods for the identification and analysis of cannabis and cannabis products. Manual for use by national drug laboratories – New York: UNODC, 2009. – 50 p.

Коробка Олена Михайлівна,
судовий експерт сектору
товарознавчих та гемологічних
досліджень відділу товарознавчих,
гемологічних, економічних,
будівельних, земельних досліджень
та оціночної діяльності Запорізького
НДЕКЦ МВС

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

На сучасному етапі суспільного розвитку значно зросла потреба у залученні спеціалістів у галузі товарознавства, а саме у судово-товарознавчій експертизі, під час розслідування та судового розгляду кримінальних, господарських і цивільних справ.

Судово-товарознавчі експертизи необхідні для розслідування кримінальних правопорушень (розкрадання державного, суспільного або приватного майна, скоєння розбоїв та грабежів, фальсифікації продукції, недобросовісної конкуренції тощо) і цивільних справ (розподіл майна, вирішення господарських спорів, виключення майна із опису, відшкодування збитків при пошкодженні майна тощо).

Сутність судово-товарознавчої експертизи полягає у тому, що за допомогою спеціальних досліджень встановлюються фактичні товарні властивості, ступінь зниження вартості товарів, відповідність показників якості товарів нормативним документам, встановлення дефектності, причин їх виникнення, та ринкова вартість товарів. Головним завданням експерта-